

TERİMCE: HÜKÜM

Bu terimce hüküm öncesinde, sırasında veya sonrasında duyabileceğiniz ifadeleri içerir. Ayrıca mahkemede karşılaşılabileceğiniz, görebileceğiniz ya da duyabileceğiniz insanların unvanlarını da içerebilir.

HÜKÜM ÖNCESİNDE

GİB: Görsel İşitsel Bağlantı teknolojisi mahkemenin davayla ilgili kişilerle (şüpheli veya tanık) video ekran üzerinden doğrudan bağlantıya geçmesini sağlar.

İsnat: Suç işleyen ve bir kişiye karşı yargılama sürecinin başlamasına yol açan suçlama.

Dava Sunumu: Delil olarak davada sunulan bilgi ya da hususlar. Bunlara fotoğraflar, videolar ya da beyanlar dahildir.

Onarıcı Adalet: Müşteekilerin şüphelilere fiilin kendilerini nasıl etkilediğini açıkladıkları ve failin, eylemlerinin sorumluluklarını üstlendiği bir süreç. Onarıcı adalet, müşteekinin veya failin uzlaşması veya hükmün gereğince yerini bulması halinde, sanık hakkında hüküm verilmesi öncesinde veya sonrasında yerini bulabilir.

Delillerin Sarihliği: Ceza davasında iddia makamı yargılamayla ilgili tüm bilgileri savunma makamına vermelidir.

Cinayet / Adam Öldürme: Bir kişinin başka bir insanı öldürmesi.

Taammüt: Suçun planlanması.

Yargı Yetkisi: Mahkemenin veya yargı makamının yasayı uygulama gücü.

Hüküm Öncesi Raporu: Mahkemeye Sunum (PAC) Raporu: Yargıca fail hakkında bilgilendirme yapmak ve hükme yardımcı olmak için sunulan rapor.

Cinayete Teşebbüs: Bir kişinin başka bir kişiyi kast ile öldürmeyi denemesi ancak bunu gerçekleştirmekte başarısız olması.

İtiraf: Şüphelinin mahkemede suçunu itiraf etmesi.

2002 Tarihli Müşteeki Hakları Yasası (Veya Müşteeki Yasası): Müşteekilerin yardım ve bilgi alma haklarını düzenleyen Yeni Zelanda yasası.

HÜKÜM DURUŞMASI

Mahkemeye Saygısızlık: Duruşma sırasında mahkeme kararlarına itaatsizlik veya duruşmayı aksatmak dahil olmak üzere hakime itaatsizlik veya saygısızlık gösteren söz ya da davranışlar.

Sunum: Mahkemeye yazılı veya sözlü sunum.

Erteleme: Dava ya da duruşmanın ertelenmesi.

Müşteri Vukuat Beyanı (MVB) Suçun, müştekiyi fiziksel, duygusal, mali ve sosyal olarak nasıl etkilediğini açıklayan beyan. Mahkemenin suç hakkındaki görüşlerinizi anlamasına yardımcı olur. Faile fiilden nasıl etkilendiğinizi anlatır.

Davanın Açıklanması: Fiil hakkındaki bu özet, ceza davasında hükmün verilmesine yardımcı olmak için savcılar tarafından Yargıca sunulur.

Bilgi Gizliliği Talimatı: Dava hakkında hakimın veya mahkemenin bilgi paylaşımına veya yayınlanmasına getirdiği yasak.

Kısıtlanmış Bilgi: Yargıcın paylaşılmasına veya yayınlanmasına yasak getirdiği bilgi.

NİHAİ HÜKÜM

Hapis Cezası: Hakimın, kişinin işlediği suç nedeniyle hapsedilerek cezalandırılmasına dair verdiği hüküm.

Ömür Boyu Hapis Cezası: Kişinin cezaevinde ömür boyu veya af çıkana kadar çekeceği ceza.

Asgari Hapis Süresi (AHS): Hükümlünün Af Kurulu'ndan tahliye talebinde bulunmadan önce Yargıcın verdiği hüküm doğrultusunda yatması gereken asgari hapis süresi. Bu, hükümlünün tahliye edileceği anlamına gelmemektedir. Şartlı tahliye edilen bir ömür boyu hapis hükümlüsü ömür boyu takip edilir ve koşulları karşılamaması halinde tekrar cezaevine konulabilir.

İndirimsiz Ömür Boyu Hapis Cezası: Yeni Zelanda yasalarının öngördüğü en ağır ceza. Bu cezayı alan kişilere af getirilmez ve bu kişiler ömür boyu hapiste kalır.

Şartlı Tahliye: İnfazın tamamlanmasından önce hükümlülerin serbest bırakılmasını düzenleyen ve denetleyen sistem. Bir hükümlünün şartlı tahliye koşulları altında cezalarını tamamlaması için serbest bırakılması. Bu kişiler şartlı tahliye koşullarının ihlal edilmesi halinde cezaevine geri gönderilirler.

Yeni Zelanda Şartlı Tahliye Kurulu: Şartlı tahliye koşulları altında hükümlülerin cezaevinden tahliyesine karar verir.

Hafifletici Sebepler ("indirim" sebepleri olarak da bilinir): Suç ya da fail hakkında, cezanın hafifletilmesini sağlayan ayrıntılar (örn. küçük ya da zihinsel engelli olmak)

Ağırlaştırıcı Etkenler ("ağırlaştırıcılar" olarak da bilinir): Suç ya da fail hakkında, cezanın ağırlaştırılmasını sağlayabilecek ayrıntılar (taammüt, nefret suçları veya kurbanlara yönelik ağır hasar).

Önleyici Tevkif: Bir failin, topluma yönelik ciddi veya süregelen bir tehdit olmadığını Şartlı Tahliye Kurulu'na gösterdiği ana kadar, belirsiz bir süre boyunca hapsedildiği mahkumiyet.

HÜKÜM SONRASI

Temyiz: Fail başka bir mahkemeye kararın veya cezanın doğru olup olmadığını sorabilir. Savcılık makamı da kararın yanlış olduğunu düşünüyorsa temyize gidebilir. Mahkeme kararına itiraz Temyiz Mahkemesine yapılır. İkinci temyiz Yüksek Mahkemeye yapıldığı durumlar da olabilir.

Hükme İtiraz: Suçunu kabul eden veya suçlu bulunan ve bir ceza mahkemesinde suçtan ceza alan bir sanık bir üst mahkemede hükme itiraz edebilir.

Cezaya İtiraz: Alt mahkemenin verdiği cezaya bir üst mahkemede itiraz. Burada cezanın ağırlığına veya benzer davalarda verilen kararlarla çelişmesine itiraz edilir.

Faile karşı kurbanın korunması (uzaklaştırma kararı): Uzaklaştırma kararı 2 yıldan daha fazla hapis cezası almış olan bir failin müştekiyle temasa geçmesini yasaklar. Yargıç duruma göre buna özel koşullar getirebilir.

MAHKEMEDE BULUNAN GÖREVLİLER

Destekte Bulunacak Kişiler:

Mahkeme Müşteki Danışmanı: Mahkeme sürecinde size danışmanlık yapar. Adalet Bakanlığına bağlı olarak çalışırlar. Mahkeme süreci hakkında sorularınızı yanıtlarlar.

Polis Aile İrtibat Görevlisi: müşteki ailelerine destek ve bilgi sunarlar ve dosyadan sorumlu polis görevlisiyle aile arasında irtibat sağlar.

Müşteki Destek Çalışanı: Ağır bir suçtan ve travmadan zarar görenlere bilgi, destek ve yardım hizmetleri sunar. Müşteki Desteği adlı bağımsız daire için çalışırlar.

Mahkemede görebileceğiniz görevliler:

Ceza İnfaz Kurumu Görevlileri: Ceza İnfaz Kurumunun hükümlünün güvenliğinden sorumlu çalışanları.

Mahkeme Kalemi: Mahkemenin günlük çalışmalarını yürütür. Mahkeme belgeleriyle ilgilenir, program hazırlar ve duruşmalarda yargıca yardımcı olurlar.

Mahkeme Güvenlik Görevlileri: Mahkeme salonunda yargıçların, yargı personelinin, mahkeme görevlilerinin ve mahkemeyi ziyaret edenlerin güvenliğinden sorumludurlar.

Avukat: Duruşma avukatı.

Savunma: Müşteki ya da failin avukatları.

Yargıç: Mahkemenin yetkilisi ve dava hakkında karar veren kişidir.

İddia Makamı: Faile yönelik iddiada bulunan hukuk görevlileridir. Kraliyet savcıları, Kraliyet (devlet) adına suçları yargılayan hukuk görevlileridir

Nöbetçi Avukat: Mahkemede avukat istemeyen bir kişiye yardımcı olması için Mahkeme tarafından seçilen avukat. Bu kurum yargılamanın ve hükmün sıhhati için kullanılır.

Yardımcı Avukat: 2002 tarihli Müşteki Hakları Yasası kapsamında Cami saldırıları mağdurlarını destekleyen Adalet Bakanlığına yardımcı olan bir avukattır. Bu kişilere Müslüman topluluğundan olan ve Bakanlığın bir çalışanı olan kıdemsiz bir avukat yardım eder. Yardımcı avukat, Mahkeme Müşteki Danışmanı'nın mahkeme süreci hakkında müştekilere bilgi vermesine yardımcı olur.

Hükümlü: Suç nedeniyle ceza alan kişi. Ceza almadan önce "sanık" olarak adlandırılırlar.